

Léderer Gusztávnét életfogytiglani fegyházra ítélte a Tábla halálbüntetés helyett.

Budapest, november 25. Lédererné ügyének mai tárgyalásán megint leirhatatlan itlekedés volt. A közönség valósággal megrohmozta a rendőrséget, dőlte a kordont és a tárgyalóterem ajtaja elé tódult. A rendőrség egy pillanatra tehetetlennek bizonyult az emberáradással szemben.

Tizenkét óra előtt néhány pillanattal elfoglalta helyét Vargha József főügyész és a védői emelvényen pedig Schubert ügyvéd, Léderer Sándor védője, Lédererné védője, dr. Lévy Tibor azonban még akkor sem volt jelen, amikor a bíróság Kállay Miklós tanácselnökkel az élén már bevonult. Aligült le az elnöki székbe Kállay Miklós tanácselnök, rögtön bekérte a rendőrség főleit parancsnoki rendőrfőfelügyelőt, akinek utasításokat adott a folyosón ordító, verekedő emberek azonnali elidvöltésére. A rendőrség a parancsot azonnal foganatosította és még az első emelet folyosóját is megszüntítette, úgy hogy most már teljesen zavartalanul, csendben történelmet az ítéletkiáltás. De még mindig várni kellett vele, mert Lévy ügyvéd megkésett.

Az ítélet.

— A főlebbviteli főtárgyalást megnyitom, — jelentette be rövid szünetet tartva a tanácselnök. Halálos csend támadt a teremben. Lédererné arca színt váltóztatta, előbb halál-sápadt lett, azután fokozatosan pirosodni kezdett.

— *Ki fogom hirdetni a királyi ítélőtábla ítéletét a Magyar Állam nevében.* A budapesti királyi ítélőtábla gyilkosság büntetésével, egyéb bűncselekményekkel vádolt Léderer Gusztávné és Léderer Sándor bűntudatában a következő ítéletet hozta:

— A királyi ítélőtábla az elsőfoku bíróság ítéletének a bűncselekmény elkövetésére és minősítésére vonatkozó részét teljes egészében megváltoztatja és Léderer Gusztávnét, született Schwarz Máriát bűnösnek mondja ki a gyilkosság büntetésében való bűnsegédi bűnrészességben, valamint a vagyonielleni bűncselekmények büntetésében, csalás büntetésében és lopás büntetésében és mindeztől összébüntetésül életfogytiglani fegyházra és tízévi hivatalvesztésre ítéli.

Léderer Sándorra vonatkozólag a kir. ítélőtábla a törvényszék felmentő ítéletét helybenhagyta.

A teremben minden szem Léderernére irányult, vajjon mit csinál, amikor a Tábla megerősíti a halálos ítéletet? Amikor azonban elhangzott az *életfogytiglan* szó, a teremben szorongó közönség önkéntelenül megmozdult, de megmozdult Schwarz Mária is. *Megingott, majd újra felegyenesedett és ettől kezdve le nem vette szemét Kállay tanácselnökről.* Mikor elült az izgalom, Kállay tanácselnök belefogott az ítélet indokolásának ismertetésébe. Gyorsan perogtak a mondatok, alig lehetett követni az érdekes jogi magyarázatot.

Indokolás.

— A Tábla indokolásának a lényege a következő: — kezdte indokolását a tanácselnök. — A királyi Tábla az elsőbírósági ítélet ténydátáit sokban kiegészítette és helyesbítette, elsősorban megállapította, hogy *Kodelka Ferenc a bűnperben szereplő 70 millió készpénzt január 6-án adta át Léderer Gusztávnak.* Így kellett ezt megállapítani Kodelka Lajos és Braun Jakab tanúk vallomásából, továbbá Kodelka üzleti feljegyzéseiből. Ténynek fogadja el a királyi Tábla még, hogy *Léderer Gusztávnának három beismert vallomása van* részint a rendőrség, részint a vizsgálóbíró előtt.

— Ezeket az egymástól különböző vallomásokat nem mérlegelte a büntetőtörvényszék, hanem megelégedett azzal, hogy ezek a vallomások beismertek. Az ítélőtábla azonban a legnagyobb váddal, a gyilkosságra való felbujtással állva szemben, alapos mérlegelés tárgyává tette ezt a három beismert vallomást.

— Az ítélőtábla — mondja tovább az indokolás — tényként fogadta el, hogy *Léderer Gusztáv már mint letartóztatott, de még nem eléggé ellenőrzött gyanúsított levelet írt a feleségének és kiiktatta benne, hogy miképpen valljon.* Ez a levél nem jutott el Léderernéhez, de a Tábla látja belőle, hogy *Léderer nem volt olyan passzív személy, mint amilyennek az elsőfoku bíróság feltünteti.* Niacsan elegendő bizonyították a felbujtás tényének megállapítására.

Léderer nem a felesége pszichikai hatása alatt határozta el magát a gyilkosság elkövetésére. Döntő bizonyították arra, hogy Lédererné pszichikai befolyással volt férjére, aki annak hatása alatt őt, niacsan.

— A büntetés kiszabásánál enyhítő körülménynek vette a Tábla Lédererné büntetlen előéletét. Súlyosbító körülménynek a halmazatot és azt az aljasságot, hogy a velük jó barátságban lévő Kodelkával szemben követték el a borzalmas bűncselekményt. Lédererné bűnösségével arányosnak találta a Tábla az *életfogytiglani fegyházbüntetést.* Léderer Sándorról egyes tanuvalomások kijelentették, hogy könnyen hívő, hiszékeny ember, aki sógornőjéről azt tudta, hogy *nagy vagyonnal rendelkezik.* Ezért nem volt előtte feltűnő, amikor a milliókat sógornőjétől megőrzés végett megkapta. Ezen az alapon a Tábla helybenhagyta a törvényszék felmentő ítéletét Léderer Sándorra vonatkozóan.

Az ügyész főlebbbe.

Az indokolás felolvasása után felállott a vádat képviselő Vargha főügyész a következőkkel: — A másodfoku vádlott, Léderer Sándor

felmentő ítéletében tisztelettel megnyugszom, az elsőrendű vádlott, Léderer Gusztávné terhére azonban semmisségi panaszt jelentek be a minősítés miatt azért, mert nem mint felbujtót mondotta ki bűnösnek a királyi ítélőtábla.

Lédererné védője, Lévy Tibor szintén semmisségi panaszokat jelentett be, amiért a Tábla az enyhítő 92. szakaszt az ítélet kiszabását nem alkalmazta.

A semmisségi panaszok bejelentése után a német tolmáchoz fordult az elnök azzal, hogy közölje az ítéletet Léderernével.

Lédererné ekkor már természetesen tudta, hogy megmenekül a kötélről, mert hiszen még mielőtt letartóztatásba került, értelt magyarul, a fegyházban előölt tiz hónap alatt pedig egész tökéletesen megtanult. Dr. Grdber Károly ügyvéd német tolmács közölte az ítéletet Léderernével, aki magát kihuzva fordult a hozzá beszélő tolmács felé, majd mikor a tolmács végzett, Lédererné a bírói emelvényen fordult szembe:

— Herr President, elnök ur, nincs elég szavam — kezdi meghalott hangon — ahhoz, hogy megköszönjem az én bírdimnak ezt az ítéletet. Hogy megköszönjem azt, hogy megmentettek önök engem a haláltól.

Ezután az elnök berekesztette a főtárgyalást és utasítást adott arra, hogy a jelenlévők száza kiürítsék a tárgyalótermet.

Peidl Gyula megválasztása után . . .

Jogerősen felmentették a választójogi visszaéléssel vádolt öt szegedi kereskedőt.

A szegedi ítélőtábla Orosz-tanácsa szerdán délután tárgyalta azt a régi ugynevezett bűntudat, amelyet szinte tömegesen indítottak a legutolsó választások lezajlása után egyes választók ellen, *választójogi visszaélés* címén. Ezek a polgárok többnyire a második kerületben laktak és ebben a kerületben ekkor már hatalmas többséggel megválasztották Peidl Gyulát, de ekkor már hangok hallatszottak arról, hogy petícióval támadják meg a szociáldemokraták vezérének mandátumát. A mandátumot azóta már jogerősen igazolták, illetve elutasították a petíciót, — a választójogi visszaélésekkel vádolt polgárokat pedig ma a szegedi ítélőtábla mentette fel jogerősen.

Az 1922-iki választások és Peidl Gyula megválasztása után ugyanis nyomozni kezdtek a „választójoggal visszaélő” polgárok után. Az ügyészség pedig ilyen címen vádat emelt Steiner Sománé kereskedő, Müller Erzsébet kézimunka-előrajzoló, Kaufmann Lipótné, cipész neje, Róth Józsefné kereskedő és Engel Ernőné kereskedő ellen. Az ügyészség vádirata szerint ezek a választók, hogy maguknak jogtalanul választói jogot szerezzenek, tudva valótlán tényeket állítottak és tudva valótlán adatokat vezettek be a választói számláló-lapokra, azáltal, hogy az öt nő úgy tüntette fel magát, mintha önálló háztartást vezetne.

A törvényszék Vild-tanácsa hónapok előtt tárgyalta ezt az ügyet, amikor Engelnét azonnal felmentette a vád alól, tekintettel arra, hogy a bűn-

cselekményt el sem követhette, mert koránál fogva nem is lehet választó. A többi négy vádlottat ezzel szemben egyenként egymillió korona pénzbüntetésre ítélte el. A négy vádlott ugyanis azzal védekezett, hogy mindnyájuknak önálló foglalkozása van és családjukat elsősorban abból tartják el, amit ők, mint nők keresnek. Férjeik keresete olyan csekély, hogy abból nem hogy gyermekeik kiadását nem fedezhetik, de még sajátjukat sem. Eppen ezért üznek külön foglalkozást, mert enélkül nem tudnák főtartani családjukat és ezért úgy vezették be magukat a számlálólapba, hogy önálló keresettel és háztartással bírnak és így joguk van a választói jogra.

A törvényszék azonban nem fogadta el ezt a védekezést, mondván, hogy amiért az asszonyok is keresnek, azért még nincs önálló háztartásuk és így valótlán adatokat vezettek be a számlálólapokra. A vádlottak természetesen nem nyugodtak bele az ítéletbe és főlebbbezt jelentettek be az ítélőtáblához.

— A tábla Orosz-tanácsa megváltoztatta a törvényszék ítéletét és az összes vádlottakat felmentette a vád alól, kimondván, hogy egyáltalán nincsen bizonyítva az, hogy tudva valótlán tényeket vezettek volna be a számlálólapokra. Mivel mind külön keresettel bírnak, jóhiszeműen vezették be azt az adatot, hogy önálló háztartásuk is van. Dr. Boross Dezső főügyész az ítéletben megnyugodott és így a felmentő ítélet jogerős.

Feltették a keresztet a fogadalmi templom egyik tornyára.

Glattfelder püspök beszéde.

Már jóval kilenc óra előtt sűrű néptömeg feketélt a fogadalmi templom előtt. A keresztelendő ideiglenes bejáratánál várakoztak a miseruhás papok Brelsach Béla kanonok, a római plébánia esperes-plébánosa, a minorita-rendház és a ferencrendiek házfőnökei, a belvárosi plébánia káplánjai (Várhelyi József pápai prelátus belesége miatt nem jelenhetett meg a szertartáson.) Ott volt a város egész tanácsa a polgármester vezetésével, dr. Aigner Károly főispán, dr. Botlka Sándor rendőrfőtanácsos vezetésével a szegedi kapitányság egész tisztikara, a helyőrség tisztikara és a város polgári társadalmának számos reprezentánsa.

Kilencet ütött éppen a város háza toronyórája, amikor a Boldogasszony-sugárút felől előkanyarodott dr. Glattfelder Gyula megyéspüspök hintója. A főpap érkezését a Szent Demeter-templom ideiglenesen felállított harangja jelezte. A püspök néhány pillanat múlva kiszállt a hintóból és a közönség sorfala között fölment a bejárat alatti rögtönzött oltárhoz.

A dalárda, amelynek tagjai Csomák karmesterrel a templom ákvánzatán helyezkedtek el, a püspök érkezésekor egyházi énekekre zendültek rá.

A hatalmas aranykereszt ott állt a földhöz erősítve a rögtönzött oltár előtt és három mé-

tert meghaladó magasságával messze kiemelkedett a tömegből.

Amikor a dalárda befejezte a zsoltárt, a megyéspüspök áhítatos csendben megtartotta ünnepi beszédét. Szavai ércesen töltötték be a teret:

— A kereszt a hitnek, a reménynek a szimbóluma — mondotta emelt hangon —, a világ minden zugában a hitre, a reményre figyelmezteti az embereket. A fáradi vándor abból a gondolatból merít erőt, hogy a keresztien függött az Isten fia, a szeretet, a béke, a kötelességtudás prófétája. Az éllel mostoha gyermekei, kinn a városi széleken, akik nem találnak vigaszt sem a műhelyekben, sem a társadalom szeretetében, szintén a keresztben találhatják meg a kárpótlást.

— Ez a kereszt — mutatott a főpap a fogadalmi templom ragyogó keresztjére — nem az úszélen fog állani, nem is a városok végén, hogy enyhülést adjon a fáradi vándornak és reménnyel öltse meg az élet mostohaának szívét, ez a kereszt fölemelkedik a magasba, hogy onnan hirdessen tanítást a városnak, az országnak, sőt — mivel sajnos, de átragyog a trianóni határokon —, a határon túli részeknek is. Úgy emelkedik majd a magasba, mint egy könyörgő kéz és hirdetni fogja azt az erőt,